

Finantsinspeksioon

Kindlustusmaaklerid

30.06.2021 nr 4.11-3.5/3994

Märgukiri

Euroopa Komisjoni delegeeritud määrusest (EL) 2017/2358 tulenevast kindlustustoodete turustamise korrast

Lugupeetud kindlustusmaakleri esindaja

Asjaolu:

Finantsinspeksioonini viis läbi kaugkontrolli, et hinnata kuidas kindlustusmaaklerid täidavad Euroopa Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/2358 (edaspidi ka määrus) artiklitest 10–12 tulenevat toote turustamise korra kehtestamise nõuet, kindlustustoodete turustaja teavitamise nõuet ning turustamise korraga võetud asjakohaste meetmete dokumenteerimise ja säilitamise nõuet. Kaugkontrolli tulemusena ilmsesid muu hulgas järgmised asjaolud:

1. määruse artikli 10 alusel kehtestatud kindlustustoodete turustamise kord on suurel hulgal kindlustusmaakleritel sisult deklaratiivne ja tsiteerib määruse teksti, andmata sisulist tegevusjuhust maakleri töötajale;
2. mitmed maaklerid on turustamise korrana kehtestanud sama tüüpteksti, mis annab alust arvata, et kord on kehtestatud formaalselt, ilma kindlustusmaakleri töökorralduse sisulise analüüsita;
3. määruse regulatsioon ei ole osale kindlustusmaakleritest teada või mõistetav. See ilmnes mõnest Finantsinspeksioonile saadetud vastusest, kus kindlustusmaakler oli seisukohal, et määrus talle ei kohaldu.

Märgukirja eesmärgiks on määruse (EL) 2017/2358 sisu ja eesmärgi selgitamine, et lihtsustada määruse artiklis 10 nõutava kindlustustoodete turustamise korra kehtestamist ja rakendamist ning vajadusel muutmist, selle korrapärasel läbivaatusel.

Eesti ja Euroopa Liidu õigusterminoloogia erinevuse tõttu on märgukirjas paralleelselt kasutusel mõisted „teenus“ ja „toode“, mis antud kontekstis tähendavad sama.

Õiguslik alus:

Kindlustustegevuse seaduse (KindlITS) § 223 lõigete 1, 2 ja 5¹ kohaselt teostab Finantsinspeksioon järelevalvet Eestis kindlustuse turustamisega tegeleva isiku üle. Järelevalve eesmärk on tagada muu hulgas kõigi vahendajate tegevuse vastavus seadustele ja teistele õigusaktidele, pidades silmas kindlustusvõtjate, kindlustatute ning soodustatud isikute huvide ja õiguste kaitset. Finantsinspeksioon teostab teise lepinguriigi kindlustusmaakleri filiaali üle järelevalvet muu hulgas KindlITS §-des 186 ja 192 sätestatud teenuse osutamiseiga seotud järelevalve ulatuses.

Euroopa Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2017/2358 21. septembrist 2017, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/97 seoses toodete järelevalve ja juhtimise nõuetega,

Finantsinspeksioon

mida kohaldatakse kindlustusandjate ja kindlustustoodete turustajate suhtes on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides. Määrust kohaldatakse alates 23. veebruarist 2018.

Määrus on antud kindlustustoodete turustamise direktiivi (EL) 2016/97 (IDD) artiklite 25 (2) ja 38 alusel.

Märgukiri:

Finantsinspeksioon selgitab, et määrusest tuleneb kindlustusmaaklerile nõue kahe erineva korra kehtestamiseks, milleks on **toote heakskiitmise kord** (artikkel 4) ja **toote turustamise kord** (artikkel 10).

Toote heakskiitmise korda ja toote turustamise korda ei kohaldata võlaõigusseaduse § 427 lõigetes 2 ja 3 nimetatud kindlustuslepingute korral (nõ suurte riskide kindlustamine).

Toote heakskiitmise korra kehtestavad ainult need kindlustusmaaklerid, kes on kindlustustoote koostajad määruse artikli 3 kohaselt.

Eesti õiguses tuleneb see kohustus KindITS § 186 lõike 2 punktist 17, mille kohaselt kindlustusmaakleri sise-eeskirjadega määratakse muu hulgas kindlustusteenuse väljatöötamise ja teenuses oluliste muutuste tegemise kord KindITS § 185¹ rakendamiseks.

Kindlustusvahendajat tuleks käsitada kindlustustoote koostajana, kui tema tegevuse üldine analüüs konkreetse juhtumi korral näitab, et ta teeb sõltumatult otsuseid kindlustustoote põhielementide oluliste omaduste kohta, sealhulgas kindlustuskatte, kulude, riskide, sihtturu või hüvitis- või garantiiõiguste kohta. Olemasolevate kindlustustoodete pelgalt kohandamist, sealhulgas juhul, kui vahendajal on valida erinevate tooteliikide, lepinguklauslite või variantide vahel või kui ta nõustub kliendile tegema kindlustusmaksete või tasude puhul allahindlust, ei tuleks käsitada toote koostamisena, kuna sellistel juhtudel on toote kujundamise ja väljatöötamisega seotud peamised otsused teinud kindlustusandja, mitte kindlustusvahendaja.

Toote turustamise korra kehtestavad kõik kindlustusmaaklerid. Määruse artikkel 10 lõige 1 sätestab, et kindlustustoodete turustajad kehtestavad toote turustamise korra, mis hõlmab asjakohaseid meetmeid ja menetlusi, et saada koostajatelt kogu asjaomane teave kindlustustoodete kohta, mida nad kavatsevad oma klientidele pakkuda, ja täielikult mõista kõnealuseid kindlustustooteid, võttes arvesse toodete keerukust ja riske ning koostaja asjaomase äritegevuse laadi, ulatust ja keerukust.

Eesti õiguses reguleerib seda KindITS § 177 lõige 1¹, mille kohaselt vahendaja võtab vajalikud meetmed, et tal oleks olemas KindITS § 103² lõikes 5 sätestatud teave kindlustusteenuse kohta.

Määruse sissejuhatava osa lõigud 11–13 selgitavad toote turustamise korra eesmärged järgnevalt:

Selleks et kindlustustoodete turustajad saaksid täielikult aru toodetest, mida nad kavatsevad turustada, nii et nad saaksid neid turustada oma klientide parimates huvides, eelkõige pakkudes professionaalset nõustamist, peaksid koostajad esitama kindlustustoodete turustajatele kogu asjakohase teabe kõnealuste kindlustustoodete kohta, sealhulgas toote heakskiitmise korra, kindlaksmääratud sihtturu ja soovitatava turustusstrateegia kohta.

Kindlustustoodete turustajatel peaks aga olema kehtestatud kord koostajatelt nõutud teabe tõhusaks saamiseks.

Tootejuhtimiskohustuste tõhusaks toimimiseks on vaja, et kindlustustoodete turustajad korrapäraselt teavitaksid koostajaid oma kogemustest seoses kindlustustoodetega. Seepärast peaksid kindlustustoodete turustajad esitama koostajatele andmed, mida on vaja kindlustustoote läbivaatamiseks ja selle kontrollimiseks, kas toode jätkuvalt vastab koostaja kindlaksmääratud sihtturu vajadustele, omadustele ja eesmärkidele.

Tarbijale kahju tekitamise riski vältimiseks peaksid koostajad ja turustajad võtma asjakohaseid meetmeid, kui nad leiavad, et toode enam ei vasta kindlaksmääratud sihtturu vajadustele, eesmärkidele ja omadustele.

Toote turustamise kord võib sisalduda iseseisva teemana kindlustusmaakleri sise-eeskirjades (KindITS § 186) või olla kehtestatud eraldi korrana. Kui toote turustamise kord on osa sise-eeskirjast, siis soovitab

Finantsinspeksioon

Finantsinspeksioon vormistada kord selliselt, et see oleks iseseisva teemana selgelt piiritletud, kuna see lihtsustab selle nõuetekohast korrapärasest läbivaatust.

Finantsinspeksioon on seisukohal, et toote turustamise korras on mõistlik reguleerida ka kindlustustoote koostaja teavitamise kord juhiks, kui kindlustustoodete ei vasta kindlaksmääratud sihtturule või on muid tootega seotud asjaolusid, mis võivad negatiivselt mõjutada klienti (määruse artikkel 11) ning kuidas on korraldatud seoses toote turustamise korraga võetud asjakohaste meetmete dokumenteerimine (määruse artikkel 12).

Toote turustamise korra koostamisel tuleb arvestada, et see annaks töötajale sisulise tegutsemisjuhise, mitte ei jääks sisult deklaratiivseks, määruse teksti tsiteerivaks dokumendiks. Korra praktilist väärtust suurendavad muu hulgas:

- juhised töötajale, kuskohast ta saab teabe kindlustustoodete, kindlaksmääratud sihtturule ja soovitatava turustusstrateegia kohta, samuti teabe kindlustustoodete peamiste tunnuste ja omaduste, riski ja kulude (sealhulgas kaudsed kulud) kohta ja mis tahes asjaolude kohta, mis võivad põhjustada kliendile kahju tekitavat huvide konflikti;
- juhised, kuidas käituda olukorras, kui teave toote kohta on puudulik;
- teave selle kohta, kas turustaja ja koostaja turustusstrateegiad on kooskõlas;
- juhised, kuidas toimub koostaja teavitamine, kui ilmneb, et kindlustustoodete ei vasta kindlaksmääratud sihtturule või on muid tootega seotud asjaolusid, mis võivad negatiivselt mõjutada klienti;
- juhised selle kohta, kuidas toimub seoses toote turustamise korraga võetud asjakohaste meetmete dokumenteerimine (nt kuhu salvestada, kui kaua säilitada jmt).

Kindlustustoodete turustajad määravad kindlaks asjakohased ajavahemikud toote turustamise korra läbivaatamiseks, võttes sealjuures arvesse erinevate asjaomaste kindlustustoodete mahtu, ulatust ja keerukust.

Määruse tekst on leitav siit:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R2358&from=EN>

Täiendavate küsimuste korral oleme valmis lahkesti vastama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kilvar Kessler
juhatuse esimees

Jüri Press, 668 0767